

KOMUNIKACE S OSOBAMI SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Cílová skupina: žáci 6. ročníků základní školy (11-12 let)

- třída o počtu **25 žáků** – včetně žáka s kochleárním implantátem (nemá žádné zkušenosti s neslyšícími)

Použité pomůcky během projektu:

- 2 ks zesilovací přístroje
- starší typy naslouchadel
- kartičky s jednotlivými znaky a obrázky
- 9 ks ohlušovačů
- vibrační budíky

Jednotlivá témata a postup práce:

1. Představení

Ondra jako představitel „osoby se sluchovým postižením“ nás všechny představil podle jména, také v krátkosti uvedl, odkud jsme, proč tady jsme a co budeme dělat. Všechny tyto informace podal v českém znakovém jazyce. Každý z nás se pak představil ještě jednou prostřednictvím mluveného slova a znakového jazyka

Maruška pak již mluvenou formou vysvětlila žákům, proč tady vlastně jsme a samozřejmě také uvedla, odkud jsme přišli a v rámci jakého projektu.

2. Otázky

Začala diskuze na téma znakového jazyka, žáků jsme se ptali, zda znají nějaké slova ve znakovém jazyce nebo jestli mají nějaké zkušenosti s osobami se sluchovým postižením. Pája poté rozdala do každé lavice papír s prstovou abecedou jako předlohu či nápovědu. Poté s žáky provedla ve stručnosti a krátkosti výuku prstové abecedy, kde si žáci mohli vyzkoušet všechny písmena abecedy ve znakovém.

3. Situační role

Zde jsme se zapojili všichni. Tohle téma jsme pojali formou hry a divadla, Vybrali jsme zájemce, kteří si mohli vyzkoušet různé zásady a pravidla kultury neslyšících. Jednalo se především o:

- stolování - Dobrou chuť! Na zdraví! pochvala dobrého jídla (příťuknutí skleniček)
- navázání / přerušování kontaktu
- upoutání pozornosti - světlo, dupání, mávání
- zdvořilostí fráze – ano, ne, prosím, omlouvám se, dobrý den, nashledanou

- U každé položky bylo následně vysvětleno proč tomu tak je.

4. Pomůcky

Téma pomůcky jsme pojali formou přednášek, a možnost si některé pomůcky (reálný předmět) osahat a názorně ukázat. Rozdělení bylo následovně: Ondra – sluchadla, Katka –

kochleární implantát, Klárka – vibrační budík, Pája – zesilovače a indukční smyčky, Maruš – telefonování (aplikace, tichý svět, asnep)

PAUZA

- 10 minut, úprava a příprava třídy na praktickou část

5. Aktivita: Odezírání + Prstová abeceda

Zde již byli zapojeni aktivně všichni žáci. Jedna polovina třídy trénovala ve dvojicích odezírání, kdy jeden z dvojice měl na uších ohlušovače a ten druhý měl seznam slov, slabik a vět, které pak bezhlasně předříkával za pomoci zřetelné artikulace. Cílem této aktivity bylo ukázat, jak náročné může být odkázání jedinců se sluchovým postižením pouze na odezírání. Zde je seznam slov a slabik, které byly použity:

Slova 1: povolání: školník, doktor, právník, uklízečka. Lak, bok, roz, loď, dub, dým, řeč.

Dvojice: máma-dáma, vana - panna, koule - boule, osel - hotel. Předložky atd.: za, mo, la, to, so, si. Věty: Zítřejší bude státní svátek. Máma má rýmu. Moje babička bydlí na vesnici.

Slova 2: bez kategorie: telefon, slepice, teta, šála. Žába, život, narození, žabák, nota. předložky atd.: pa, ty, te, ko, no, do. Dvojice: role - hole, Hana - vana, pes - les, muška - puška. Věty: Venku je zima. Vezmu si čepici. Máme nové auto. V létě pojedeme k moři.

Druhá polovina třídy pracovala také ve dvojicích. Jeden žák měl seznam slov, které musel vyhláskovat prostřednictvím dvouruční prstové abecedy. Jeho kolega jednotlivé slova zapisoval. Seznam slov:

Slova 1: auto, dort, hasiči, kolo, ruka, silnice, želva

Slova 2: bagr, drak, hruška, koza, ryby, slepice, žába

Poté se obě skupiny ve svých aktivitách vystřídaly. Na závěr byla provedena diskuze, kde měl každý možnost říci, co se mu špatně odezíralo a podobně.

6. Znaky ve slovech (pantomima)

Na závěr jsme každý ukázali před celou třídou jednotlivá slova ve znakovém jazyce. Po zopakování všech znaků jsme zahájili soutěž. Postupně jsme ukazovali jednotlivé obrázky, kdo se nejdříve přihlásil a odpověděl správně, dostal jako odměnu pamlssek. Musím říci, že jsme byli mile překvapeni, protože žáci byli velmi aktivní a rozeznat, kdo se přihlásil jako první, byl velmi těžký oříšek. Zde je seznam jednotlivých témat a rozdělení:

- ovoce - Klárka: pomeranč, banán, hrozen, jablko, třešně
- zvířata - Pavla: medvěd, prase, kůň, liška, lev
- lehce čitelné znaky - Ondra: auto, letadlo, motorka, spát, pít
- sport - Maruš + Katka: cyklistika, ping-pong, cvičit, bruslení, volejbal

8. Závěr

Na závěr jsme rozdali všem žákům malý dotazníček, ve kterém bylo zahrnuto, jak se jim aktivity líbily, co se jim líbilo nejvíce apod. Poté jsme samozřejmě poděkovali všem za perfektní spolupráci a především jejich otevřený přístup. Rozloučili jsme se ve znakovém jazyce a na úplný závěr jsme si zatleskali jako v neslyšící kultuře 😊

Shrnutí

Během vypracovávání projektu panovaly v naší skupině nemalé obavy, co se týče ochoty a spolupráce ze strany žáků. Přece jenom dnešní generace je v jistých aspektech jiná a rozdílná, vychovávána na jiných základech a především silně ovlivněna dnešním světem plným moderních technologií a obrovským kvantem informací. O to více jsme byli překvapení, jakého přístupu ze strany žáků se nám dostalo. Žáci již od začátku jeví o téma zájem. Ihned z nás padl ten „středně těžký“ kámen ze srdce, kdy jsme byli v nejistotě, zda se vše podaří tak jak jsme si přáli a plánovali. Velmi výrazně pomohlo, že jsme se je snažili co nejvíce zapojovat do všech aktivit, neustále jsme se dotazovali na jejich názory. Nesetkali jsme se s nějakým žákem, že by dával najevo nechuť či odpor. Někteří žáci se dokonce rozpovídali více o svých zkušenostech s neslyšící kulturou, jednalo se především o setkání známých či neslyšících rodin. Co se týče žáka s kochleárním implantátem – u něj jsme se shodli, že chvílemi se cítí trochu nepříjemně, bylo to na něm vidět hlavně, když Katka popisovala co to je kochleární implantát a jak funguje. Je to pochopitelné a dá se z toho dovodit, že se nejspíše cítí plně jako součást intaktní společnosti a ani v nejmenším si nepřipouští svou odlišnost.

Všichni jsme se shodli na tom, že projekt byl přínosný pro obě strany, jak pro nás, kdy jsme získali další zkušenosti a v některých aspektech také mírný nadhled a především také pro školu a pro žáky. Ukazuje se, že osvěta neslyšících je stále slabá a podobné projekty jednoznačně mohou probourat bariéry mezi těmito světy.

Pavla Duranová (407145)

Klára Filipcová (419231)

Ondřej Jeřábek (391775)

Marie Jurenová (403656)

Kateřina Kyjovská (406986)